

Sense ressentiment

SERGIO VILA-SANJUÁN

Vaig comentar fa tres mesos, en aquest mateix espai, la impressió que m'havia causat la lectura dels *Dietaris* de Joan Estelrich que han rescatat Quaderns Crema, i el perfil de gran home de la cultura catalana, hispànica i europea que dibuixaven. Potser per tenir aquesta lectura encara fresca m'ha impressionat també una altra obra, molt menys ambiciosa literàriament però, en canvi, expressió d'una vivència personal molt profunda: el de la seva filla il·legítima, Maria Elena Feliu, *Pecat original* (Plataforma).

Maria Elena Feliu és fruit de la relació que van mantenir durant uns lustres Estelrich i l'escriptora

Maria Helena Feliu (esquerra) i Joan Estelrich

Paulina Pi de la Serra. Ell era casat i tenia fills; ella provenia d'una família conservadora de Terrassa. Tots dos van mantenir aquesta relació bastant en secret (encara que Estelrich va portar Paulina com a acompanyant a alguna reunió institucional europea, la qual cosa li va causar problemes).

Maria Helena Feliu Pi de la Serra (la qüestió dels seus cognoms té una història complicada) va néixer a Lausana el 1934. Els pares se'n van desentendre ràpidament, i la van col·locar amb una família modesta de Barcelona que la va acollir, al principi per diners, després per afecte, ja que tots dos van deixar d'enviar provisions econòmiques molt aviat. Al llarg dels anys Estelrich va mantenir una relació despreocupada i tirant a cínica amb aquesta filla a qui no pagava estudis, però de tant en tant, ja vivint a l'estranger després d'haver trencat amb Paulina, allço-nava per carta sobre el correcte estudi dels clàssics. Quant a la mare, mai no la va reconèixer públicament, ni tan sols en l'àmbit familiar, terroritzada per la repercussió que el coneixement d'aquesta maternitat podia tenir sobre el seu "petit prestigi terrassenc". Encara que jutjar les persones sempre és temerari, sembla una actitud d'imperdonable mesquinesa, que no va remetre fins a la seva mort.

Maria Helena Feliu se'n va sortir per desenvolupar una carrera de psicòloga terapeuta, i autora de llibres relacionats amb la seva especialitat. Segons ella mateixa explica, va tenir una relació feliç amb la seva família d'acollida, i després també ho ha estat en el seu matrimoni i com a mare. A punt de fer vuitanta anys ha escrit una novel·la autobiogràfica en la qual relata, amb els noms canviats, aquesta història de la seva vida i la relació amb els seus pares biològics. No havia volgut airejar qui eren fins que la publicació dels *Dietaris* ho va fer per ella.

El que crida l'atenció de *Pecat original* és la grandesa d'esperit que emana. Feliu s'enfronta a aquell passat, estremidor des d'una mirada actual, de filla abandonada a la seva sort a l'Espanya dels anys quaranta. I que aconsegueix dibuixar el seu propi destí, sense ressentiment ni rancúnia. Agraïeix als seus pares biològics haver-li donat el do de la vida i no pretén jutjar-los malgrat les desatencions; els fets relatats parlen per si mateixos. I si els *Dietaris* d'Estelrich són un monument de cultura, el llibre de la seva filla és un notable testimoni d'humanitat.